POLJUDNI POVZETEK OKOLJSKEGA POROČILA

Pripravljavec plana: **Regionalni razvojni center Koper**
Centro regionale di sviluppo Capodistria
RRA Istra-Brkini-Kras
Ulica 15. maja 19
6000 Koper

Ime plana: Regionalni prostorski plan Obalno-kraške razvojne regije (osnutek, september 2026)

RPP in priprava okoljskega poročila

Regionalni prostorski plan (v nadaljevanju RPP) je prostorski strateški akt, s katerim se država in občine na podlagi Strategije prostorskega razvoja Slovenije, njenega akcijskega programa, drugih razvojnih aktov države in razvojnih ciljev EU dogovorijo in uskladijo o prostorskem razvoju posamezne razvojne regije in določijo bistvene razvojne priložnosti in usmeritve za občinske prostorske akte. RPP določa cilje in prednostne naloge prostorskega razvoja ter vsebuje usmeritve za prostorski razvoj regije, predvsem usmeritve za razvoj poselitve, gospodarske javne infrastrukture in urejanje krajine z ohranjanjem krajinske identitete. Med vidnejšimi usmeritvami RPP Obalno – kraške razvojne regije so razvoj širšega mestnega območja slovenske Istre, razbremenjevanje naselij s tranzitnim prometom, krepitev železnice in javnega prevoza, dolgoročna oskrba s pitno vodo, prenova kanalizacije, usmerjanje razvoja na že pozidana ali degradirana območja ter varovanje obale, Krasa in Brkinov.

Okoljsko poročilo (v nadaljevanju OP) je nastajalo vzporedno z osnutkom RPP. Zbrani so bili podatki o stanju okolja, določeni okoljski cilji in kazalniki, nato pa so bile usmeritve RPP ovrednotene po štirih sklopih: poselitev, gospodarstvo, gospodarska javna infrastruktura in urejanje krajine. Obravnavani so bili tla, kmetijska zemljišča, gozd, ribe, vode, morje, narava, podnebje, zdravje ljudi, naravne in druge nesreče, kulturna dediščina ter krajina. Med pripravo OP so bile podane tudi usmeritve za izboljšanje RPP in preverjeno njihovo upoštevanje v naslednjih osnutkih.

Alternative

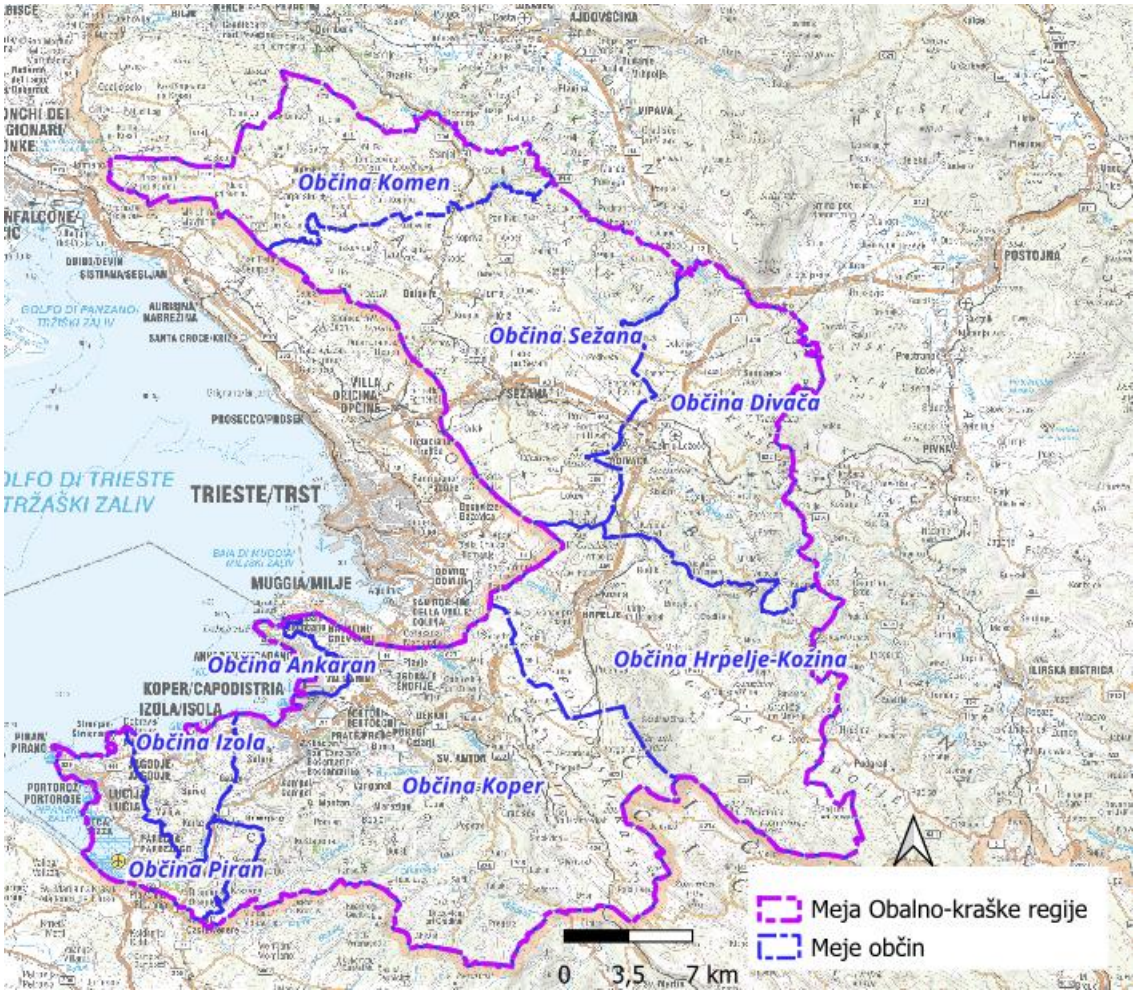
Alternativne možnosti prostorskega razvoja regije niso bile pripravljene. Izdelovalci so namesto izbire med vnaprej določenimi alternativami izbrali sprotno optimizacijo ciljev in zasnove RPP skozi usklajevanje pripravljavca RPP in izdelovalca OP, občin in posameznih nosilcev urejanja prostora. Na podlagi ugotovitev okoljske presoje so se posamezne vsebine in usmeritve RPP med pripravo dopolnjevale.

Obravnavana je bila ničelna možnost: brez RPP bi se nadaljevali sedanji trendi poselitve, prometa, gospodarstva, infrastrukture in rabe prostora brez dodatnih regionalnih usmeritev.

Ključne okoljske značilnosti in problemi regije

- Regija meri 1.043 km²; približno 59 % njenega ozemlja je vključeno v omrežje Natura 2000. Pomembni so morje, kraški vodonosniki, Škocjanske jame, soline, naravni rezervati, kulturna dediščina in prepoznavne krajine.

- Obalni pas je gosto poseljen in prometno obremenjen. Razvoj in turizem pritiskata na nepozidana, kmetijska, gozdna, vodna in obalna zemljišča, zaledje pa se sooča z odseljevanjem.
- Regija je vododeficitarna. Kraški vodni viri so ranljivi, kanalizacijski sistemi in čistilne naprave pa ponekod potrebujejo sanacijo ali povečanje zmogljivosti.
- Med pomembnimi tveganji so suša, požari, poplavljanje hudournikov in morja, erozija, vročina ter dvig morske gladine. Tranzitni in turistični promet ter gospodarske cone povečujejo prostorske in okoljske pritiske.

Slika 1: Prikaz območja RPP Obalno-kraške regije

Ocena vpliva RPP

RPP po svoji vsebini in ravni načrtovanja združuje razvojne usmeritve ter prostorske ureditve različnih področij in predstavlja okvir za nadaljnje prostorsko načrtovanje v regiji. Pri pripravi RPP so upoštevane obstoječe prostorske ureditve, veljavni občinski in državni prostorski načrti ter druge relevantne razvojne in sektorske usmeritve. Vplivi RPP so dejansko kumulativni vplivi.

Ocena posameznega okoljskega vidika predstavlja skupno oceno vpliva RPP, pri čemer je upoštevana najslabša ocena med presojanimi sklopi razvoja. Ocene A, D, E in X v presoji RPP niso bile dodeljene.

A	pozitiven vpliv
B	nebistven vpliv
C	nebistven vpliv zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov
D	bistven vpliv
E	uničujoč vpliv
X	vpliva ni mogoče oceniti

Okoljski vidik	Ocena	Razlaga ocene
Tla	B	Širjenje poselitve, gospodarskih dejavnosti in infrastrukture lahko povzroči lokalno izgubo ali degradacijo tal. RPP razvoj pretežno usmerja v notranje rezerve naselij, prenovo ter degradirana in že uporabljena območja, zato je pritisk na naravna tla omejen.
Kmetijska zemljišča	B	RPP zmanjšuje pritisk na pozidavo kmetijskih zemljišč z usmerjanjem razvoja v obstoječa naselja in degradirana območja. Spodbuja tudi lokalno pridelavo, trajnostno kmetovanje in dejavnosti, ki pomagajo ohranjati kmetijska zemljišča v uporabi.
Gozd	B	RPP podpira ohranjanje sklenjenih gozdnih površin ter njihovih ekoloških, varovalnih in drugih funkcij. Trajnostno in večnamensko gospodarjenje z gozdovi prispeva k varstvu tal in voda, biotski raznovrstnosti ter prilagajanju na podnebne spremembe.
Ribe	B	Poselitev, infrastruktura, gospodarstvo, turizem in kmetijstvo lahko lokalno vplivajo na ribje habitate, drstišča in prehodnost vodotokov. RPP večino razvoja usmerja v obstoječa območja, spodbuja sonaravno urejanje in renaturacijo vodotokov ter ne predvideva novih hidroenergetskih pregrad. Pomembnejši vplivi na ribje populacije niso pričakovani.
Površinske in podzemne vode	C	Razvoj lahko poveča pritiske na kakovost in količino voda ter na poplavno, erozijsko in plazljivo ogroženost. Z varovanjem vodnih virov, ustreznim umeščanjem ureditev in ukrepi za zmanjševanje ogroženosti je mogoče vplive omejiti na nebistvene.
Morje	B	RPP omejuje pozidavo obalnega pasu, spodbuja prenovo obstoječih območij ter varuje morje, obalo in soline. Pritiski zaradi poselitve, turizma, prometa in drugih rab morja ostajajo, vendar so ob predvidenih usmeritvah ocenjeni kot nebistveni.
Narava	B	Razvoj lahko lokalno povzroči izgubo ali slabšanje habitatov in fragmentacijo prostora. RPP prednostno usmerja posege izven naravovarstveno pomembnih območij ter ohranja zeleni sistem, rečne in ekološke koridorje ter mozaično krajino. Na ravni RPP pomembnejši negativni vplivi niso pričakovani.
Blaženje podnebnih sprememb	B	RPP spodbuja javni potniški promet, železnico, pešačenje in kolesarjenje, energetsko učinkovitost in obnovljive vire energije ter ohranjanje ponorov ogljika. Razvoj lahko povzroči tudi dodatne emisije, vendar RPP vsebuje usmeritve za njihovo omejevanje.
Zdravje ljudi	B	Posamezne ureditve lahko lokalno povečajo hrup, onesnaženost zraka, sevanja, umetno svetlobo ter obremenitve komunalnih sistemov. RPP hkrati spodbuja trajnostno mobilnost, varstvo vodnih virov, razvoj zelenih in rekreacijskih površin ter boljšo dostopnost storitev. Pomembnejši

Okoljski vidik	Ocena	Razlaga ocene
		negativni vplivi na zdravje ljudi niso pričakovani.
Naravne nesreče	B	RPP usmerja razvoj izven območij z omejitvami ter spodbuja preventivne ukrepe. Posebej naslavlja požare, sušo, poplavno ogroženost, izgube vode in odpornost ključne infrastrukture.
Druge nesreče	B	RPP naslavlja tveganja zaradi nevarnih snovi, industrijskih in prometnih nesreč ter predvideva varne prometne poti, upoštevanje vplivnih območij nevarnih obratov in krepitev železniške infrastrukture.
Prilagajanje podnebnim spremembam	B	RPP vključuje zelene in modre površine, prilagajanje kmetijstva ter upoštevanje tveganj zaradi suše, požarov, poplav, vročine in dviga morske gladine. Podrobnejše prilagajanje bo treba dopolnjevati skladno z regionalnimi podnebnimi načrti.
Kulturna dediščina	C	RPP dediščino prepoznava kot pomemben del identitete in razvoja regije, vendar celostno ohranjanje še ni dovolj sistematično vključeno v vse cilje in prostorske zasnove. Potrebne so dodatne usmeritve za varovanje, obnovo in trajnostno rabo dediščine ter prilagajanje konkretnih ureditev varstvenim režimom.
Krajina	C	RPP vsebuje pomembne vsebine zelenega sistema, prepoznavnih krajin in krajinskih povezav, vendar je treba varstvo, načrtovanje in upravljanje krajine še bolj konkretizirati in povezati z razvojem poselitve, infrastrukture in drugih dejavnosti. Vplive je mogoče omejevati z ustreznim izborom lokacij in prilagajanjem oblikovanja značaju krajine.

Usmeritve pomembne za zmanjševanje vplivov RPP na okolje

- Prednostna uporaba obstoječih, že urbaniziranih, infrastrukturno opremljenih in razvrednotenih območij.
- Varstvo vodnih virov in vodotokov, racionalna raba vode ter sonaravno urejanje in renaturacija vodotokov.
- Izogibanje območjem Natura 2000, zavarovanim območjem, ekološko pomembnim območjem in naravnim vrednotam ter ohranjanje ekološke povezanosti.
- Ohranjanje prehodnosti vodotokov in migracijskih poti živali ter zmanjševanje fragmentacije prostora.
- Racionalno umeščanje prometne in energetske infrastrukture, po možnosti v obstoječe koridorje in na degradirana območja.
- Varstvo kmetijskih zemljišč, gozdov, kulturne dediščine in značilnosti krajine.
- Upoštevanje podnebnih tveganj, poplav, suše, požarov in drugih naravnih nesreč pri nadaljnjem načrtovanju.

Spremljanje stanja okolja

Poseben nov sistem monitoringa samo zaradi RPP ni predviden. Učinki izvajanja RPP se bodo spremljali z uporabo obstoječih državnih in lokalnih monitoringov, evidenc pristojnih organov, javnih služb, občin in drugih javno dostopnih podatkov. Namen spremljanja je preverjati, ali se stanje okolja razvija v smeri zastavljenih ciljev in ali se pojavljajo pomembni vplivi, ki pri strateški presoji niso bili predvideni.

Okoljski vidik	Kazalci ki se spremljajo
Tla	pozidava, onesnaženost, erozija in degradirana tla
Kmetijska zemljišča	površina kmetijskih zemljišč v uporabi
Gozd	površina in ohranjenost gozdov ter njihove funkcije
Ribe	varstveni revirji, drstišča, tujerodne vrste rib in prehodnost vodotokov
Površinske in podzemne vode	kemijsko, ekološko in količinsko stanje voda, raba vode ter poplavna, erozijska in plazljiva ogroženost
Morje	okoljsko stanje morja, kemijsko in ekološko stanje, kakovost kopalnih voda in morska biotska raznovrstnost
Narava	stanje kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov Natura 2000, razširjenost zavarovanih vrst in habitatov ter stanje naravnih vrednot
Blaženje podnebnih sprememb	emisije toplogrednih plinov, raba končne energije in obnovljivi viri energije
Zdravje ljudi	kakovost zraka, izpostavljenost hrupu, sevanja, svetlobno onesnaženje, kakovost in dostopnost pitne vode ter kakovost bivalnega okolja
Naravne nesreče	ogroženost in posledice naravnih nesreč, zlasti suše in požarov; poplave in plazenje se spremljajo tudi v okviru voda
Druge nesreče	ogroženost zaradi nevarnih snovi, prometnih, radioloških in drugih nesreč
Prilagajanje podnebnim spremembam	ranljivost regije na podnebne spremembe in ekonomska škoda zaradi njihovih posledic
Kulturna dediščina	vključenost celostnega ohranjanja dediščine v prostorske rešitve in vplivi razvojnih projektov
Krajina	vključenost varstva, načrtovanja in upravljanja krajine ter vplivi razvojnih projektov na njen značaj in kakovost

Zaključek

RPP Obalno-kraške razvojne regije postavlja skupen prostorski okvir za razvoj regije. Okoljska presoja je pokazala, da je večino pričakovanih vplivov na strateški ravni mogoče oceniti kot nebistvene, nekatere usmeritve RPP pa imajo na okolje tudi pozitivne vplive. Najpomembnejši možni pritiski so povezani z nadaljnjim razvojem poselitve in infrastrukture, prometom, rabo vode, turizmom ter poseganjem v naravovarstveno, kulturno in krajinsko občutljiva območja.

Med pripravo RPP so bile na podlagi okoljske presoje posamezne vsebine plana dopolnjene. Ker RPP ne določa natančnih lokacij in tehničnih rešitev vseh prihodnjih posegov, bo treba njihove vplive podrobneje preverjati v naslednjih fazah prostorskega načrtovanja. Spremljanje učinkov izvajanja RPP bo temeljilo na obstoječih državnih in lokalnih sistemih spremljanja stanja okolja.